

Mynämäen kunta
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus 2020

Mynämäen kunnanvaltuustolle

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä kertomusvuonna:

jäsenet	varajäsenet
Lehtonen Esko, pj	Tähtinen Taina
Keskitalo Miia, vpj	Lassila Hanne
Ahokas Outi	Lainio Sirpa
Hurme Mika	Ylis-Junttila Markus
Kankare Risto	Eeva Tapani
Nikkilä Sami	Vuorio Ari
Rautiola Leena	Hietalahti Vesa

Tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 ja 125 §:n sekä hallintosäännön 67 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta.

Lautakunnan tehtävänä on erityisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo sidonnaisuusilmoitusten ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ne valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta on osa johtamisjärjestelmää ja toimii osaltaan toiminnan kehittäjänä. Tarkastuslautakunta toimii itsenäisesti ja riippumattomasti.

Kunnan tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy. Vastuullinen tilintarkastaja on HT, JHT Kirsi Ehrlund ja avustava tilintarkastaja Kaisa Huhtala.

Tarkastuslautakunta kokoontui tarkastuskauden aikana neljä kertaa. Vuoden 2020 tilintarkastuksen ja arviointityön painopistealue oli konserniohjaus, omistajaohjaus ja liikelaitokset.

Lautakunta on seurannut kunnan toimintaa kokousmateriaalien avulla ja haastatellut seuraavia viran- ja toimenhaltijoita:

- Mynämäen Vesihuolto Oy:n toimitusjohtaja Mira Rekola
- Mynämäen YritysVoima Oy:n toimitusjohtaja Matti Helenius
- kunnanjohtaja Seija Österberg
- hallintojohtaja Marja Kärkkäinen

2. Yleistä

2.1 Hallinto

Toimintakertomuksessa on arvioitu vuoden 2020 toimintaa kuntastrategian painopistealueiden mukaan. Toimintakertomus sisältää myös selonteot sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta.

2.2 Kunnan talouden kehitys

Kunnan tilikausi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen. Koronapandemia asetti kunnan toiminnalle rajoituksia ja ne näkyivät kaikessa sen toiminnassa ja palveluissa. Koronapandemian vaikutukset kunnan talouteen tulevat näkymään vielä vuosia.

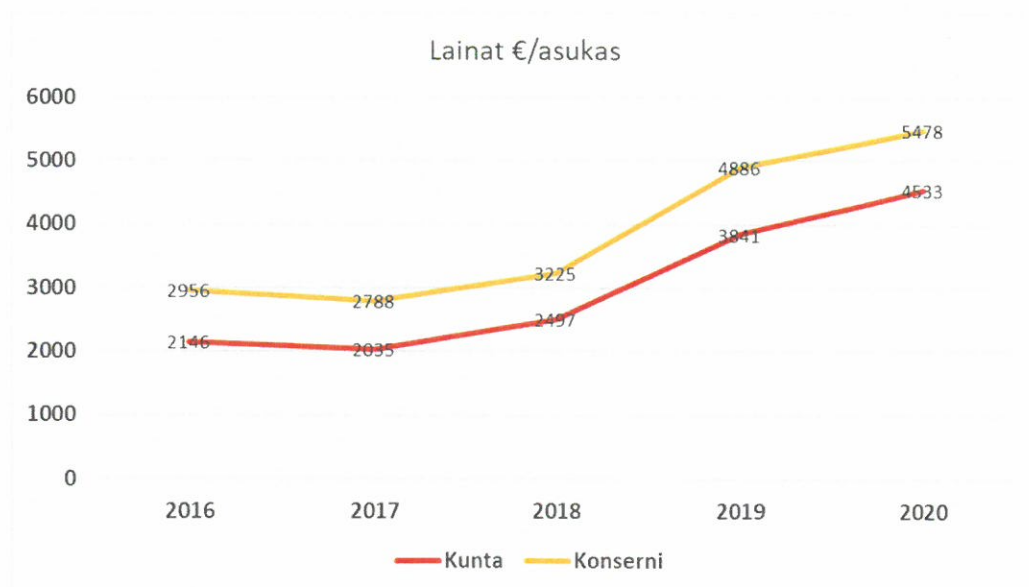
Kunnan tilikauden tulos kääntyi alkuperäisen talousarvion 1,6 milj.€ alijäämästä 2,1 milj. € ylijäämäiseksi. Valtio tuki koronapandemian vuoksi kuntia ylimääräisillä valtionosuuksilla. Kunnalle myönnettiin ylimääräistä peruspalvelujen valtionosuutta yhteensä 1,96 milj. €. Lisäksi kunta sai harkinnanvaraista valtionosuutta 1,05 milj. €. Kunnan verotulot kasvoivat 6,1 %. Tulokseen vaikutti myöskin erikoissairaanhoidon maksuosuuden pieneneminen vuodelta 2020.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 14.9.2020 kunnan talouden tasapainottamisohjelman, jonka tavoitteena on saada kunnan talous tasapainoon lähivuosina. Tasapainottamistyö on välttämätöntä, sillä kunnan vuoden 2021 talousarvio on alijäämäinen samoin kuin suunnitelmavuodet 2022 - 2023. Kunnan lainamäärä on kasvanut viime vuosina isojen investointien vuoksi. Uudet lakisääteiset palvelut lisäävät entisestään kunnan kustannuksia. Lisäksi kuntalaisten ikärakenteen muutos vaikuttaa palvelutarpeeseen.

Sote-uudistuksen on määrä tulla voimaan vuoden 2023 alusta lukien. Uudistuksen vaikutus talouteen tulee olemaan merkittävä, koska kunnan vastuulle tulee jäämään paljon lakisääteisiä palveluja sekä lainojen hoitokulut. Kunnan valtionosuudet pienevät ja verotulot vähenevät.

Tunnusluvut kunta	2017	2018	2019	2020
vuosikate €/as	317	-231	-539	462
lainat €/as	2035	2497	3841	4533
kertynyt yli-/alijäämä €/as	1533	1133	287	569
omavaraisuusaste	61,4	54,6	40,9	39,7
suhteellinen velkaantuneisuus	42,5	53,1	74,4	75,8

Tunnusluvut konserni	2017	2018	2019	2020
vuosikate €/as sis. harkinnanvaraisen valtiosuuden	554	-9	-283	729
ilman				591
lainat €/as	2 788	3 225	4 886	5 478
kunnan tuloveroprosentti	21	21	21	21,25
kertynyt yli-/alijäämä €/as	419	3	-964	-618
omavaraisuusaste	42,2	36,6	24	25
suhteellinen velkaantuneisuus	42,3	47,4	60	60

Kunnan vuosikate on 3,5 milj. euroa positiivinen. Tilinpäätöksessä 2019 kunnan vuosikate oli negatiivinen 4,1 milj. euroa. Vuosikate parani 7,6 milj. euroa. Poistojen jälkeen tilikauden 2020 tulos oli ylijäämäinen 2,1 milj. euroa (-6,6 milj. euroa). Kunnan hyvään tulokseen vuonna 2020 vaikutti koronapandemian takia myönnetty peruspalvelujen valtionosuuden lisäys 1,96 milj. euroa sekä kunnalle myönnetty harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus 1,05

milj. euroa. Ilman edellä mainittuja ns. ylimääräisiä valtionosuuksia kunnan tilikauden tulos olisi ollut alijäämäinen.

Kunnan tilikauden ylijäämäinen tulos paransi taseen ylijäämää, joka on 4,35 milj. euroa. Tilikauden 2020 hyvä tulos paransi kunnan ylijäämäpuskuria hetkellisesti. Täytyy muistaa, että kunnan tase olisi ollut alijäämäinen jo vuonna 2018 ilman kunnan vesihuollon myyntivoittoa noin 10 milj. euroa.

Konsernitaseen tilikauden tulos on 2,3 (-7,2) milj. euroa ylijäämäinen johtuen pitkälti kunnan ylijäämäisestä tuloksesta. Konsernissa on eliminoitu vesihuolto-yhtiön yhtiöittämisen ja pysyvien vastaavien myynti korkeammasta arvostaan kuin kunnan tasearvosta. Konsernitaseen tilikausien alijäämä on yhteensä -4,7 milj. euroa (-7,4 milj.euroa). Mynämäen kunnan konsernitalinpäätöksen taseen alijäämä oli 2020 tilinpäätöksessä -618 euroa/asukas ja edellisenä vuonna 2019 -964 euroa/asukas.

Kuntalain mukaan kuntakonsernin arviointimenettely voidaan käynnistää, kun kuntakonsernin taseen alijäämä on vähintään 1.000 €/asukas viimeisimmässä ja vähintään 500 €/asukas sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä. Kuntakonsernin taseen alijäämä ei täytä kriteeriä Kiinteistö Oy Häävuorentie 5:n hankintamenon eliminoinnin kirjauksen korjauksen jälkeen.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Kunnan tunnusluku suhteellisen velkaantuneisuuden osalta kasvoi 21,3 % tilikauden 2019 aikana. Tilikauden 2020 aikana suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 1,4 % edellisen tilikauden tasosta. Alle 50 %:n suhteellista velkaantuneisuutta pidetään vielä hyvänä. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus on 75,8 %. Kunnan velkojen maksuun kerralla tarvittaisiin huomattava osa kunnan tilikauden tulorahoituksesta.

Konsernin omavaraisuusasteen tavoitetasona pidetään 70 % eikä sen pitäisi laskea alle 50 %:n, koska sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Konsernin omavaraisuusaste on 25 %. Konsernissa on erittäin suuri velkarasite.

3. Toiminnan arviointi

Kuntastrategian painopistealueiden mukaan

3.1 Elinvoiman vahvistaminen

Elinvoiman vahvistamisen painopistealueen tavoitteena on asukasmäärän kasvu sekä työpaikkojen määrän lisääntyminen.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on tehty mm. seuraavia toimenpiteitä:

- maapoliittisen ohjelman päivityksen hyväksyminen valtuustossa 15.6.2020
- kunnan markkinointia tehostettiin
- yritysasiamiehen palvelut ostetaan Mynämäen YritysVoima Oy:ltä
- asuin- ja teollisuusalueiden asemakaavoja muutettiin ja hyväksyttiin
- kunnassa on hyvä tonttireservi.

3.2 Toimivat palvelut

Toimivat palvelut osa-alueen tavoitteena on, että palvelut ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia. Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja tulisi olla saatavana Mynämäessä sote- ja maakuntaudistuksen jälkeenkin. Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta.

Mynämäen uusi terveystakeskus valmistui joulukuussa 2020. Neuvolasiiven saneeraus valmistui elokuussa 2020. Laurin koulun peruskorjauksen hankesuunnitelma hyväksyttiin ja laadittiin saneerauksen rakentamissuunnitelma. Myös Vaahteramäen päiväkodin rakentaminen aloitettiin. Suurin infrainvestointi oli kevyen liikenteen väylän rakentaminen Tavastilasta Kurinantien risteykseen.

Päiväkotien sisäilmaongelmat ovat edelleen haasteena. Toimintaa on jouduttu järjestämään väistötiloissa. Tämä on myös vaikuttanut niiden koulujen toimintaan, joissa päiväkoteja ja -ryhmiä on ollut väistötiloissa.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen jatkui mm. Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien yhteisen digihankkeen muodossa. Koronapandemia ja kevään poikkeustila pakottivat työntekijöitä siirtymään etätöihin, etäopetukseen sekä sähköisiin kokouksiin ja neuvotteluihin.

Henkilöstön hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty 27.8.2018. Tykytoiminnalla tuetaan henkilökunnan omaehtoista liikkumista ja harrastustoimintaa työkyvyn ylläpitämiseksi.

3.3 Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset

Osa-alueen tavoitteena on, että ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä. **Meidän Mynämäki:** kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita. Lisäksi hyödynnetään Mynämäen monipuolista luontoa.

Ptkey Akselin ja sen jäsenkuntien yhdessä laatima Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2019 - 2021 hyväksyttiin. Kunnan hyvinvointia ja terveyttä (hyte) edistävän työryhmän toiminta aktivoitui vuoden aikana, kun uusi liikunta- ja nuorisopalveluvastaava aloitti työnsä.

Kunnan eri neuvostot, kuten esim. lapsineuvosto ja vanhusneuvosto, kokoontuivat ja käsittelivät oman viiteryhmänsä kannalta merkityksellisiä asioita.

Kuntalaisille on tarjolla monipuolista liikunta- ja harrastustoimintaa kunnan sekä järjestöjen järjestämänä. Koronapandemia rajoitti kuitenkin erityisesti aikuisten ryhmätoimintaa ja muuta toimintaa poikkeustilan aikana. Liiku-esite korvattiin Meidän Mynämäki -lehdellä. Lehdestä löytyy ajantasaiset tiedot toiminnasta. Lisäksi kunnan verkkosivuilla on tapahtumakalenteri, jossa näkyvät kaikki sinne ilmoitetut tapahtumat.

3.4 Tasapainoinen talous

Kunnan tavoitteena on, että sen toiminta olisi kustannustehokasta. Kunta yrittää hallita velkaantumistaan ja saada lainamäärän pysymään alle valtakunnan keskiarvon. Kunnan veroprocentin tulisi olla alle Varsinais-Suomen kuntien keskiarvon.

Kunnanhallitus nimesi talouden tasapainottamisryhmän valmistelemaan ohjelmaa kunnan talouden tasapainottamiseksi. Ohjelma hyväksyttiin valtuustossa 14.9.2020. Kunnan menoja vähentävänä toimenpiteenä ohjelmassa oli mm. henkilökunnan lomautuksia sekä tuloja lisäävänä kunnan kiinteistöjen myyntiä.

Tasapainottamisohjelman mukaiset lomautukset aloitettiin ja Huolin koulu lakkautettiin. Kunnan tuloveroprosenttia korotettiin 0,25 % eli 21,25 %:iin vuonna 2020. Kunnan tuloveroprosentti on yli Varsinais-Suomen kuntien keskiarvon. Kunnan lainamäärä kasvoi edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta tilikauden aikana 5,3 milj.€ ja lainamäärä on yli valtakunnan keskiarvon. Lainamäärä per asukas 4.533 €/asukas (3.841 €/asukas vuonna 2019).

Kunnan vuoden 2020 menokertymän pienentymiseen vaikutti myös Perusturvakuntayhtymä Akselin maksuosuuksien pienentyminen 230.000 € edellisestä tilikaudesta sekä erikoissairaanhoidon maksuosuuden pienentyminen vuoden 2019 tasosta. Lisäksi tilikaudella 2020 ei tarvinnut tehdä kertapoistoja rakennuksista kuten tilikaudella 2019 jouduttiin kirjaamaan terveyskeskusrakennuksen kertapoisto 1,1 milj. €.

Kunta haki ja sai harkinnanvaraista valtionosuutta talouden tasapainottamiseen 1,05 milj. €. Kunnalle myönnettiin myös ylimääräistä peruspalvelujen valtionosuutta 1,9 milj. €.

Kunnan tulos muodostui ylijäämäiseksi 2,1 milj. € (-6,6 milj. €) toimintakulujen pienentymisen ja ylimääräisten valtionosuuksien avulla. Tulos parani edellisestä tilikaudesta 8,7 milj. €. Kunnan toimintakate on pienentynyt 1,2 milj. € johtuen kulujen pienentymisestä 1,7 milj. €. Kunnan verotulot ja valtionosuudet kasvoivat 6,4 milj. € edellisestä tilikaudesta.

Kunnan tulos parani huomattavasti ns. kertaluonteisilla valtionosuuksilla. Ilman kertaluonteisia valtionosuuksia vuosikate olisi

vielä positiivinen, mutta poistojen jälkeen kunnan tulos olisi ollut alijäämäinen.

3.5 Konsernitavoitteet

Konsernitavoitteena oli, että kunnille tiedotetaan ja kuntien kanssa neuvotellaan hyvissä ajoin mahdollisista talouteen vaikuttavista muutoksista/toimenpiteistä. Kuntayhtymien osalta tavoitteena oli, että toiminta järjestetään hyväksytyjen suunnitelmien ja määrärahojen puitteissa. Tämä tavoite ei toteutunut Perusturvakuntayhtymä Akselin osalta. Perusturvakuntayhtymän Akselin kulujen määrärahaylitys kunnan osalta oli 300.000 euroa, 1,68 %.

Muiden konserniyhteisöjen osalta tavoitteet pääosin toteutuivat.

3.6 Arviointikertomuksen 2019 käsittely

Kunnanvaltuusto on käsitellyt vuoden 2019 arviointikertomuksen 15.6.2020 § 23.

Kunnanhallituksen antaman lausunnon arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja huomioihin kunnanvaltuusto on käsitellyt 16.11.2020 § 58.

4. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kunnan talouden liikkumavara on heikko, vaikka kunnan vuoden 2020 tulos oli ylijäämäinen. Ilman vuonna 2017 kirjattua Mynämäen vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisen myyntivoittoa ja muita satunnaisia tuloeriä, taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämien kertymä olisi (vuoden 2019 negatiivinen tulos huomioiden) negatiivinen lähes 7,9 milj. €. Tilikauden 2020 ylijäämäinen tulos 2,2 milj. € pienentää alijäämää, mutta siltikin kunnan taseen yli-/alijäämä olisi alijäämäinen.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommalla ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet säädetyt raja-arvot. Arviointimenettely voidaan käynnistää myös, jos asukasta kohti laskettu kertynyt taseen alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa per asukas ja edellisvuonna 500 euroa per asukas.

Mynämäen kunnan konsernitalinpäätöksen taseen alijäämä on 2020 tilinpäätöksessä 618 euroa/asukas ja edellisenä vuonna 2019 alijäämä oli 964 euroa/asukas. Kunnan tulos vaikuttaa eniten kuntakonsernin taseen yli-/alijäämään.

Tarkastuslautakunta on erittäin huolissaan kunnan talouden kehityksestä. Kunnan talous pitää saada tasapainoon.

Kunnanhallitukselta ja lautakunnilta edellytetään täsmällisiä vastauksia, nopeaa käsittelyä ja toimenpiteitä arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2020 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

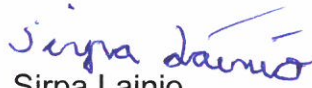
Mynämäki 15.6.2021

Esko Lehtonen
puheenjohtaja

Hanne Lassila
varajäsen

Sirpa Lainio
varajäsen

Mika Hurme
jäsen

Risto Kankare
jäsen

Leena Rautiola
jäsen